

Ingezonden

POLYVINYLPYRROLIDON EN DEXTRAN ALS CARCINOGENE AGENTIA

Naar aanleiding van de discussie tussen de heren Admiraal en van Dommelen — „Shock en collaps”, (1963) huisarts en wetenschap 6, 101 — over de relatieve merites van dextran en PVP als plasmasubstituut, het volgende.

Het lijkt verstandig om over dergelijke polymeren niet in generaliserende termen te spreken. Afgezien van de chemische zuiverheid der preparaten (dextranen kunnen pyrogene componenten bevatten) kan het moleculairgewicht van deze macromoleculen een belangrijke rol in hun fysiologisch en afysiologisch gedrag spelen. PVP-preparaten van een gemiddeld moleculairgewicht van 10.000 bevatten nog hoger moleculaire componenten, welke de glomerulusfilter niet kunnen passeren en door cellen van het reticuloëndotheliale systeem en door parenchymcellen van verschillende organen worden opgeslagen. Dat een dergelijke situatie in principe niet van gevaar is ontbloomt blijkt uit het feit dat preparaten met componenten, waarvan het moleculairgewicht varieert tussen 20.000 en 300.000 (de preparaten zijn nooit homogeen), carcinogeen zijn voor muis en rat bij parenterale toediening. Op de plaatsen waar retentie optreedt zijn tumoren aangetroffen: het lymfoïde systeem, reticuloëndotheliale systeem, uterus, huid, ovarium en mamma. Preparaten van een bepaalde lager moleculaire samenstelling zijn niet carcinogeen, maar lijken juist het ontstaan van „spontane” tumoren tegen te gaan (W. C. Huepner, (1957) Cancer (Philad.) 10, 8; (1959) Arch. Path (Chicago) 67, 589; (1961) J. Nat. Cancer Inst. 26, 229).

Dextranpreparaten zijn tot nu toe niet carcinogeen bevonden. Merkwaardigerwijze is echter onlangs gebleken dat een ijzerhoudend dextranpreparaat van laag moleculairgewicht, dat gebruikt wordt (intramusculair) in de menselijke en de veterinaire geneeskunde ter bestrijding van de ijzer-deficiënte anemie, wel carcinogeen is bij het proefdier, niet alleen op de injectieplaats maar ook elders (A. Haddow en E. S. Horning (1960) J. Nat. Cancer Inst. 24, 109; P. M. Lundin (1961) Brit. J. Cancer 15, 838; H. G. Richmond, Ibid. 594).

Hoewel de betekenis van deze vondsten in toepassing op de mens onbekend is, lijkt het dienstig om het ijzerdextran niet meer te gebruiken. Bij een eventueel gebruik van PVP

dient men zich allereerst van de samenstelling van het preparaat op de hoogte te stellen. Men ziet tegenwoordig PVP dikwijls geadverteerd als een ideaal tableteringsmiddel voor geneesmiddelen; ook hier lijkt mij althans een waarschuwing geboden.

De huisarts dient in de eerste plaats niet mede te werken aan wat ik bij een andere gelegenheid — (1962) Ziekenverpleging 15, 44 — de opzettelijke „vervuiling” van het interne milieu van de mens heb genoemd.

Dr. P. Emmelot (Amsterdam)

Bekendmakingen

HIPPOCRATES STUDIEFONDS

Het Hippocrates Studiefonds stelt voor het jaar 1963 f 2.200,— ter beschikking voor wetenschappelijk werk op medisch gebied. Het geld moet worden besteed voor de financiering van wetenschappelijk werk, dat iets te maken heeft met de geneeskunde in de ruimste zin van het woord. Eventueel kan een subsidie ook worden toegekend aan een instelling of persoon, die reeds van andere zijde financiële steun ontvangt.

Kandidaten voor een dergelijke subsidie dienen zich voor 15 mei 1963 te richten tot de secretaris-penningmeester van het College van Regenten, Dr. J. de Graeff, Prins Hendriklaan 3 te Oegstgeest. Een dergelijke aanvraag moet vergezeld gaan van een nauwkeurige omschrijving van het doel waarvoor het geld zal worden besteed.

CONGRES OPENLUCHTSCHOLEN

Teneinde onderwijskrachten en medici, die belangstelling hebben voor de openluchtschool, in de gelegenheid te stellen over de problemen dienaangaande van gedachten te wisselen en anderzijds de mogelijkheden van deze instellingen voor zwakke en zieke kinderen meer in de belangstelling te brengen van gemeente- en schoolbesturen, zal op 30 en 31 augustus a.s. te Amsterdam in Krasnapolski een congres worden gehouden onder auspiciën van de Vereniging voor Openluchtscholen. Informaties zijn verkrijgbaar bij het secretariaat van het Congres, Heerengracht 56, Amsterdam.

NEDERLANDS HUISARTSEN GENOOTSCHAP

IN MEMORIAM

Arie Kok 20 juli 1920 - 13 februari 1963

In een beschouwing ter nagedachtenis verschijnt de gestalte van degene aan wie zij is gewijd altijd op een voetstuk. Dat is haast onontkoombaar als zij een herinnering aan de mens wil zijn en niet een opsomming van feiten en data. Maar het is tevens jammer, want het vertekent het beeld van een man die te actief leefde om op een voetstuk te staan, van een man als Arie Kok, arts te Nieuwenhoorn.

Zijn heengaan — op 42-jarige leeftijd — maakte een verpletterende indruk. Velen zullen pas hebben beseft, hoe groot de plaats was, die hij in hun leven innam, toen die plaats op eens leeg was. Het was zo gewoon, dat hij haar bezette. Hoe zeer velen, mannen zowel als vrouwen, waren door zijn dood niet alleen getroffen en verslagen, maar ook zeer bewogen.

Hij was een huisarts in hart en nieren, modern in zijn wetenschappelijke belangstelling en ouderwets in zijn toewijding en veelomvattende zorg, op menselijk zowel als op zuiver medisch gebied. Juist dit brede deed zo weldadig en fris aan, omdat het het klassieke beeld van de huisarts was, geheel aangepast aan deze tijd. Hij zag niet als ideaal het vullen van kaartenbakken met allerlei meer of minder interessante gegevens (hoewel hij zijn administratie goed bijhield), maar het was een lust om met hem samen te werken bij een moeilijke

partus of bij het hechten van een totaalruptuur. Hij trad regelen op in medisch-sociale kwesties, kende zijn taak bij de kleine neurosen van de kleine klagers, maar hield evenzeer van de kleine chirurgie. Hij was een mens met een groot élan, die bij anderen gedoofde belangstelling weer tot leven wist te wekken.

Wie zich zijn vriend wisten, konden op hem bouwen als op een rots. Hij ging voor hen door het vuur. Degenen wier opvattingen hem verderfelijk voorkwamen moesten een goed ontwikkeld incasseringsvermogen hebben om zijn glasheldere formuleringen het hoofd te kunnen bieden. Hij nam geen blad voor de mond en was altijd rechtuit.

Hij had een vlugge geest, las snel en wist onmiddellijk de quintessens van iets te vatten. Hij dacht creatief.

Hij was de medeoprichter en bestuurslid van een van de modernste streek-verpleeghuizen in Nederland, dat te Brielle. Zonder hem zou het er waarschijnlijk nog niet zijn geweest.

Hij was medeoprichter en bestuurslid van het fraaie bejaardencentrum te Nieuwenhoorn.

Hij was voorzitter van de afdeling Voorne-Putten der Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst.

Sedert de oprichting was hij een zeer actief lid van de studiegroep Artikelendocumentatie van het Nederlands Huisartsen Genootschap. In het bestuur van deze studiegroep heeft

hij jarenlang verschillende functies bekleed en verscheidene referaten van zijn hand werden in de afgelopen jaren in „huisarts en wetenschap” opgenomen.

Hij was voorzitter van het Groene Kruis te Nieuwenhoorn.

Hij was een volkomen integer en hartelijk collega.

Hij was een geslaagd huisarts.

Voor hij naar Nieuwenhoorn kwam had hij ruim twee jaar in gouvernementdienst gewerkt in Nederlands-Indië en Nieuw-Guinea. In Nederlands-Indië nam hij gedurende enige maanden de leiding waar van de psychiatrische inrichting Grogal bij Batavia.

In dit land leerde hij ook zijn toekomstige vrouw kennen, die als verpleegster was uitgezonden. Met haar bracht hij in Nieuw-Guinea het gouvernementziekenhuis te Sorong weer tot leven en hij bewerkte het eilandrijk voor de Vogelkop.

In Nederland teruggekeerd vestigden zij zich in 1950 te Nieuwenhoorn, waar zij het gelukkige gezin stichtten, dat het middelpunt zou worden van een prachtige praktijk.

Het waren goede jaren voor hemzelf met zijn gezin, voor de patiënten, voor de vrienden, voor de vele dingen waar hij zijn schouders onder zette.

Er zat lijn en stijl in alle wat hij ondernam. Het was duidelijk dat hij daarbij handelde uit een machtig centraal gesteld motief. Dat was zijn geloof. Het was geenszins formalistisch, hij liep er niet mee te koop, maar het was bepalend voor zijn leven en werken, waarin hij een opdracht moet hebben gezien. Daarom ging er ook voor anderen een bezielende invloed van uit.

Hellevoetsluis, maart 1963

J. J. Walters

MEDEDELING VAN HET N.H.G.-BESTUUR

Het blijkt veelvuldig voor te komen, dat abonnees op „huisarts en wetenschap” in de veronderstelling verkeren, op grond van hun abonnement, tevens lid te zijn van het Nederlands Huisartsen Genootschap. Dit is evenwel niet juist. Anderzijds is in de ledencontributie het abonnement op „huisarts en wetenschap” inbegrepen.

Behoudens goedkeuring door het op 11 mei 1963 te houden ledencongres, bedraagt de contributie over 1963 f 30,—, f 60,— of f 85,— voor praktiserende huisartsen, afhankelijk van de contributieklasse, waarin zij bij de Koninklijke Nederlandse Maatschappij tot bevordering der Geneeskunst zijn ingedeeld. Het entreegeld bedraagt f 25,—. De contributie voor buitengewone leden (niet-huisartsen) is f 20,— per jaar.

Hoe verheugend een zeer groot aantal abonnees op ons maandblad ook moge zijn, het bestuur is van mening, dat vele collegae-abonnees door een actief lidmaatschap op meer efficiënte wijze de positie van het N.H.G. zouden kunnen verstevigen.

E. M. Jansen, secretaris

WERKKAART N.H.G. IN AUSTRALIË

In een briefwisseling van The Australian College of General Practitioners met het N.H.G.-secretariaat werd melding gemaakt, dat onze werkkaart door bemiddeling van de informatiedienst van de Nederlandse ambassade aldaar, kortelings door de Australische zusterorganisatie was ontvangen en nu werd bestudeerd met het oogmerk deze kaart bij hun leden aan te bevelen.

UIT DE NOTULEN

Bestuursvergadering van 14 februari 1963

Enige in deze vergadering besproken zaken van interne aard betroffen onder meer de programmapunten van het N.H.G.-congres in november 1963, de jaarverslagen 1962 van de C.W.O., de Commissie Nascholing, de landelijke studiegroep Praktijkvoering, de werkgroep van het Abortus-onderzoek, alsmede jaarverslagen van de centra Gooi- en Eemland, 's-Gravenhage, Rotterdam, Tilburg en Zeeland. Uit deze verslagen, waarvan de meeste in „huisarts en wetenschap” zullen verschijnen, bleek duidelijk de veelheid van onderwerpen, die de aandacht van het Genootschap en zijn leden heeft, alsmede de verheugende activiteit door het N.H.G. tentoonge-

spread bij de verdere ontwikkeling van de huisartsgeneeskunde.

Door een gelukkige omstandigheid blijkt het mogelijk, dat Rijpperda Wierdsma het Genootschap zal kunnen vertegenwoordigen op het in oktober 1963 in Sydney te houden congres van de Australian College of General Practitioners, voor welker bijwoning het N.H.G. is uitgenodigd.

Een uitvoerige discussie vond plaats over de door het Centraal College voor de erkenning en registratie van specialisten voorgelegde vraag inzake de wenselijkheid van het instellen van het specialisme geriatrie. Daarbij bleek duidelijk, dat deze vraag door de veroudering van de bevolking van veel belang is voor de huisarts en zijn patiënten. De huisarts zal zich in het algemeen meer moeten verdiepen in geriatrische vraagstukken, waardoor hij beter in staat zal zijn bejaarde patiënten zinvol te behandelen of naar specialisten te verwijzen. Naar de mening van het bestuur is thans de tijd voor het instellen van het specialisme geriatrie nog niet rijp, nog afgezien van de vraag, of een dergelijk specialisme wel steeds in het belang van de bejaarde patiënt zal blijken.

Door enige mutaties in het bestuur van de Landelijke Huisartsen Vereniging bleek ter vergadering, dat de vertegenwoordiging van de L.H.V. in de vergaderingen van het N.H.G.-bestuur voor de laatste maal geschiedde in de persoon van Degenaar, wie de voorzitter dank bracht voor zijn bijdrage aan de beraadslagingen in het bestuur.

Verdere onderwerpen van bespreking, die vooral op beleids-terrein bleken te liggen, zijn nog te weinig uitgekristalliseerd voor nadere informatie van de leden in deze rubriek.

E. M. Jansen, secretaris

JAARVERSLAG 1962

LANDELIJKE STUDIEGROEP PRAKTIJKVOERING

Het bestuur. In de samenstelling van het bestuur kwamen enkele veranderingen. Deveer zag zich genoodzaakt zijn functie als bestuurslid neer te leggen in verband met de vele werkzaamheden die zijn functie in de congrescommissie met zich brengt. Bekius droeg het secretariaat over aan van Dorp, die de plaats van Deveer in het bestuur innam.

„Het instrumentarium van de huisarts.” Het definitieve rapport „Het instrumentarium van de huisarts” is vrijwel klaar en zal binnenkort worden gedrukt.

„Sterilisatie.” Het voorlopig rapport „Sterilisatie” is in een gevorderd stadium van voorbereiding.

„Het laboratorium van de huisarts.” Onder leiding van Deveer wordt thans een voorlopig rapport „Het laboratorium van de huisarts” samengesteld.

„De Praktijktas.” Een voorlopig rapport „De Praktijktas” wordt door een groep onder leiding van Bergsma bewerkt.

„De Praktijkindeling.” Het bestuur beraadt zich nog over de vorm van een rapport „Praktijkindeling”. Een „modelpraktijk” is niet te verwezenlijken, gestreefd zal worden naar een advies voor een „ideale praktijk”.

„Documentatiekaarten.” De vraag naar en de toepassing van de werkkaart, volgkaart en zwangerschapskaart neemt toe.

Het pre-advies over de zuigelingen- en kleuterkaart werd ontvangen; een voorlopige opzet is in bewerking.

„Financiële administratie.” Nadat een financieel administratie-systeem voor de huisarts was ontwikkeld werd een rondschrijfbrief aan de leden van het N.H.G. door een groot aantal hunner beantwoord. Het werd hierdoor mogelijk begin 1963 een aanvang te maken met het testen van de ontworpen formulieren door een voldoende aantal deelnemers.

Tentoonstelling Sterilisatie. Op het jaarlijks N.H.G.-congres te Utrecht werd door leden van de werkgroep „Sterilisatie” een tentoonstelling ingericht welke de techniek en de middelen voor een goede sterilisatie in de huisartspraktijk op doeltreffende wijze demonstreerde.

De Groepspraktijk. Na een symposium over de „Groepspraktijk” te Eindhoven werd na ampele bespreking door het bestuur een werkgroep „Groepspraktijk” in het leven geroepen, welke staat onder leiding van Van Beusekom te Den Haag.

Het N.H.G.-certificaat. Een subcommissie onder leiding van van Dorp bestudeert thans de aspecten van het N.H.G.-certificaat en de mogelijkheden welke tot verwezenlijking zullen